

GEOGRAFIA – PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA

I. PODSTAWA PRAWNA

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz.U. 2019 poz. 373).
- Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych.
- Warunki i sposób wewnątrzszkolnego oceniania uczniów w PSP nr 3 w Nisku.
- Program nauczania geografii dla szkoły podstawowej – Planeta Nowa autorstwa Ewy Marii Tuz i Barbary Dziedzic (Nowa Era).

II. FORMY I METODY SPRAWDZANIA I OCENIANIA OSIĄGNIĘĆ UCZNIÓW

1. Uczniowie mogą być oceniani:

- w sali lekcyjnej,
- podczas zajęć w terenie,
- za działania na rzecz szkoły i środowiska związane tematycznie z przedmiotem,
- za osiągnięcia w konkursach związanych tematycznie z przedmiotem,
- uczestnicząc w projektach edukacyjnych.

2. Obszary aktywności podlegające ocenianiu:

- czytanie map różnej treści,
- wyjaśnianie prawidłowości występujących w cyklach astronomicznych, geograficznych, społecznych i gospodarczych,
- umiejętność posługiwania się przyrządami oraz modelami geograficznymi,
- umiejętność dokonywania planowych oraz systematycznych obserwacji,
- umiejętność odczytywania i wykorzystania oraz sporządzania dokumentacji geograficznej (dane statystyczne, wykresy, diagramy, ryciny),
- umiejętność dokonywania obliczeń (odległości, różnica wysokości, średnie temperatur, amplitudy, spadek temperatury z wysokością, różnice czasowe),
- umiejętność posługiwania się słownictwem, terminologią i symboliką geograficzną,
- wartościowanie działalności człowieka w środowisku przyrodniczym,
- wkład w pracę i przygotowanie do lekcji,
- aktywność na lekcji (udział w dyskusjach: argumentowanie, przekonywanie),
- formy aktywności dodatkowej.

3. Formy aktywności podlegające ocenie:

- sprawdziany wiadomości i umiejętności po zakończonym dziale,
- kartkówki z trzech ostatnich lekcji lub ze znajomości mapy,
- test diagnozujący,
- odpowiedzi ustne z trzech ostatnich tematów lekcyjnych.
- prace domowe,
- prace długoterminowe,
- aktywność podczas lekcji,
- uczestnictwo w konkursach geograficznych,
- udział w projektach uczniowskich,

- prezentowanie pracy grupy,
- wykonywanie prac dodatkowych (zaproponowanych przez ucznia lub wskazanych przez nauczyciela), wynikających z zainteresowań ucznia, wiążących się z programem jak i wykraczających poza program.

III. ZASADY I KRYTERIA OCENIANIA

1. Sprawdziany:

- Sprawdziany są obowiązkowe. W przypadku nieobecności ucznia na sprawdzianie, powinien napisać go w terminie dwutygodniowym od momentu powrotu do szkoły (czas i sposób do uzgodnienia z nauczycielem).
- Jeżeli uczeń nie napisze sprawdzianu w uzgodnionym terminie, nauczyciel wpisuje do dziennika ocenę „zero”.
- Sprawdzian jest zapowiedziany tydzień wcześniej.
- Sprawdziany powinny być ocenione i oddane w ciągu dwóch tygodni.
- Jeśli uzyskana przez ucznia ocena ze sprawdzianu nie satysfakcjonuje go – istnieje możliwość poprawy w terminie ustalonym przez nauczyciela (poprawa nie może odbyć się później niż dwa tygodnie od oddania prac).
- Ocenę z poprawy sprawdzianu wpisuje się do dziennika obok oceny poprzedniej.

2. Kartkówki:

- Kartkówki z trzech ostatnich lekcji nie muszą być zapowiadane, jeśli dotyczą znajomości mapy są zapowiedziane tydzień wcześniej.
- Nauczyciel powinien ocenić kartkówki w ciągu dwóch tygodni.
- Kartkówki nie podlegają poprawie.

3. Kryteria oceniania sprawdzianów i kartkówek. Zasady oceniania sprawdzianów: 100% - ocena celująca 91% - 99% - ocena bardzo dobra 75% - 90% - ocena dobra 50% - 74% - ocena dostateczna 40% - 49% - ocena dopuszczająca 0% - 39% - ocena niedostateczna

W przypadku wystawiania ocen z kartkówek progi procentowe mogą podlegać niewielkim zmianom (uczniowie zostaną o tym fakcie wcześniej poinformowani).

4. Kryteria oceny odpowiedzi ustnej (kryterium opisowe).

Niedostateczny: Odpowiedź nie spełnia wymagań podanych niżej kryteriów ocen pozytywnych.

Dopuszczający: Odpowiedź zawiera niezbędną wiedzę i umiejętności konieczne z punktu widzenia realizacji celów przedmiotu i nieodzowną w toku dalszego kształcenia. Podczas odpowiedzi możliwe są liczne błędy, zarówno wiedzy merytorycznej, jak i w sposobie jej prezentowania.

Dostateczny: Uczeń zna najważniejsze fakty (wiedza podstawowa) i potrafi je zinterpretować, w wypowiedzi występują liczne błędy rzeczowe i językowe.

Dobry: Odpowiedź zawiera większość wymaganych treści (wiadomości uzupełnione są o nieco trudniejszą wiedzę rozszerzającą), poprawna pod względem językowym, dopuszczalne są jedynie nieliczne – drugorzędne z punktu widzenia tematu – błędy, uczeń nie wyczerpuje zagadnienia.

Bardzo dobry: Wypowiedź wyczerpująca pod względem faktograficznym (wiedza podstawowa + wiedza rozszerzająca + wiedza dopełniająca), swobodne operowanie faktami i dostrzeganie związków między nimi, wyciągane są wnioski, występuje ocena całościowa, treść nie wykracza poza program.

Celujący: Odpowiedź wskazuje na szczególne zainteresowanie przedmiotem, spełniając kryteria oceny bardzo dobrej wykracza poza obowiązujący program nauczania, zawiera treści zaczerpnięte z literatury popularnonaukowej, zawiera własne oryginalne przemyślenia i oceny.

5. Kryteria oceny pracy w grupie.

Ocena współpracy w grupie wystawiona jest na podstawie obserwacji, którą nauczyciel przeprowadza w czasie wykonywania przez uczniów zadań zespołowych, w szczególności zwraca uwagę na :

- odpowiedzialność ucznia za wykonanie zadania powierzonego grupie,
- odpowiedzialność ucznia za funkcjonowanie grupy,
- odpowiedzialność ucznia za planowanie i organizację pracy w grupie.

6. Ocenianie aktywności uczniów.

a) Aktywność cząstkowa znak „plus”:

- Uczeń może otrzymać „+” za aktywność podczas lekcji: częste zgłaszanie się i udzielanie prawidłowych odpowiedzi, rozwiązywanie przykładowych ćwiczeń, aktywną pracę w grupie, jak również za wszelkie prace wykonywane przez ucznia z własnej inicjatywy lub na prośbę nauczyciela;

- Za trzy zgromadzone znaki „+” uczeń otrzymuje ocenę bardzo dobrą.

b) Aktywność cząstkowa znak „minus”:

- Uczeń może otrzymać znak „-”, za: - brak prostego zadania domowego, - brak koniecznych materiałów potrzebnych na lekcji, - brak oznak pracy w grupie, - niewykonywanie prostych czynności w toku lekcji.

- Za trzy zgromadzone znaki „-”, uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną.

IV. ARCHIWIZACJA PRAC

Archiwizacji do końca roku szkolnego, czyli 31 VIII podlegają: sprawdziany, kartkówki i referaty. Po okresie archiwizacji wyżej wymienione prace zostają zniszczone.

V. SPOSÓB UDOSTĘPNIANIA PRAC UCZNIOM, RODZICOM LUB PRAWNYM OPIEKUNOM.

Uczeń ma prawo wglądu do sprawdzonej i ocenionej pracy własnej w obecności nauczyciela i uzyskania związanej motywacji uzyskanej oceny.

Prawo wglądu do prac mają także rodzice (prawni opiekunowie) ucznia podczas zebrań z rodzicami lub indywidualnych spotkań z wychowawcą klasy, ale tylko w obecności nauczyciela geografii.

VI. ZASADY POPRAWIANIA WYNIKÓW NIEKORZYSTNYCH

Uczeń ma prawo poprawienia wyników niekorzystnych z pisemnych sprawdzianów wiadomości i umiejętności. Poprawienie ocen nie jest jednak obligatoryjne i zależy od decyzji ucznia. W sytuacji poprawienia wyników uczeń otrzymuje nowe zadania o podobnym stopniu trudności co poprzednie. Termin poprawiania wyników niekorzystnych ustala nauczyciel w porozumieniu z uczniem; poprawa nie może jednak odbyć się później niż dwa tygodnie od daty oddania prac.

VII. SPOSÓB WYSTAWIENIA OCENY KLASYFIKACYJNEJ

1. Przy wystawianiu ocen semestralnych i rocznych nie przewiduje się dodatkowych sprawdzianów umożliwiających podnoszenie proponowanej oceny.
2. Ocena semestralna lub roczna jest średnią ważoną ocen cząstkowych. Przy wystawianiu oceny klasyfikacyjnej największe znaczenie mają sprawdziany, w drugiej kolejności są kartkówki i odpowiedzi ustne. Inne oceny mają charakter wspomagający.
3. Przy wystawieniu oceny rocznej uwzględnia się pracę i wyniki z całego roku.
4. O ocenie pozytywnej uczeń powinien być poinformowany 7 dni przed klasyfikacją, o ocenie niedostatecznej – miesiąc wcześniej.

VIII. TRYB UZYSKIWANIA WYŻSZEJ OCENY NIŻ PRZEWIDYWANA

Nauczyciel może podnieść o jeden stopień ocenę roczną uczniowi, który jest zawsze przygotowany do lekcji, wyróżnia się aktywnością na lekcjach, wykazuje inicjatywę w pracach dodatkowych, posiada wiedzę wykraczającą ponad dany poziom, bierze udział w konkursach geograficznych.

IX. USTALENIA DODATKOWE

1. Obowiązkiem każdego ucznia jest przygotowanie się do lekcji.
2. W ciągu semestru uczeń może zgłosić jedno lub dwa nieprzygotowania do lekcji. (Jedno nieprzygotowanie przy 1 lekcji w tygodniu. Dwa przy 2 lekcjach w tygodniu). Za nieprzygotowanie uważa się nieopanowanie przez ucznia materiału z trzech ostatnich lekcji oraz brak pracy domowej. Uczeń nie może zgłosić nieprzygotowania do lekcji na zajęciach, na których zostały zapowiedziane sprawdziany lub kartkówki.
3. Braki w zeszycie i wszelkie zaległości wynikłe z powodu nieobecności ucznia powinny być uzupełniane na bieżąco.
4. Jeżeli podczas sprawdzianu lub kartkówki uczeń pracuje niesamodzielnie (korzysta z pomocy innych uczniów, zeszytu lub innych materiałów) wówczas otrzymuje ocenę niedostateczną bez możliwości poprawienia.
5. W sytuacji, gdy uczeń postąpił nieuczciwie i oddał pracę będącą plagiatem otrzymuje ocenę niedostateczną bez możliwości poprawienia jej.
6. W przypadku posiadania przez ucznia opinii lub orzeczenia PPP nauczyciel zobowiązany jest dostosować wymagania edukacyjne lub metody pracy do zaleceń poradni i możliwości ucznia.
7. W czasie powrotu do zdalnego nauczania spowodowanego COVID 19 uczniowie logują się do e-dziennika w trakcie zajęć wg planu lekcji (a nie później lub w ogóle). Są oceniani jak powyżej.

X. OGÓLNE WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE STOPNIE:

Ocena niedostateczna:

Uczeń nie opanował niezbędnych wiadomości i umiejętności zawartych w wymaganiach

podstawy programowej - potrzebnych do kontynuowania nauki. W szczególności: wykazuje brak systematyczności i chęci do nauki, nie posiada podstawowej orientacji na mapie, nie wykonuje zadań domowych, nie potrafi samodzielnie korzystać z różnych źródeł, w tym treści podręcznika, nie pracuje na lekcji, nie potrafi rozwiązać zadań teoretycznych i praktycznych o elementarnym stopniu trudności samodzielnie, w grupie lub nawet przy pomocy nauczyciela, nie udziela prawidłowych odpowiedzi na większość zadanych mu pytań.

Ocena dopuszczająca (wymagania konieczne):

Uczeń ma braki w wymaganiach koniecznych z zakresu wiadomości i umiejętności.

Tu: opanował w stopniu elementarnym umiejętność czytania map, posiada elementarną orientację na mapie świata, Europy i Polski, posługuje się w stopniu elementarnym słownictwem i terminologią geograficzną w mowie żywej i pisanej, samodzielnie rozwiązuje i wykonuje zadania o niewielkim stopniu trudności, przejawia chęć i gotowość pracy i współpracy, umie wykorzystać różne źródła informacji, przy czym objawia się to jako praca odtwórcza, wskazująca na słabe zrozumienie polecenia, nadrabia zaległości, przy pomocy nauczyciela udziela odpowiedzi na proste pytania.

Ocena dostateczna (wymagania podstawowe):

Uczeń opanował podstawowe wiadomości i wybrane umiejętności określone podstawą programową. W szczególności: posiada podstawową orientację na mapie i w przestrzeni geograficznej, poprawnie wyraża swoje myśli w prostych i typowych przykładach w mowie żywej i pisanej, przy wypowiedzi widać nieliczne błędy, odpowiedź ustna odbywa się przy pomocy nauczyciela zadającego kolejne pytania, samodzielnie i w grupie rozwiązuje poprawnie nieskomplikowane polecenia, potrafi naśladować podobne rozwiązania w analogicznych sytuacjach, wartościuje elementy działalności człowieka w środowisku, poprawnie odczytuje dane z tekstu, rysunków, diagramów, tabel, przetwarza proste dane na wykresy, wykonuje wybrane, proste obliczenia stosowane w geografii, z pomocą nauczyciela poprawnie stosuje wiadomości i umiejętności do rozwiązywania sytuacji problemowych.

Ocena dobra (wymagania rozszerzające):

Uczeń opanował wiadomości i umiejętności w stopniu dobrym, uwzględniającym wymagania rozszerzające. W szczególności: pracuje systematycznie, a jego przygotowanie, choć pełne jest różne jakościowo, posiada dobrą orientację na mapie świata, czyta ze zrozumieniem mapy tematyczne, dokonuje poprawnych interpretacji różnorodnych tekstów źródłowych, udziela zasadniczo samodzielnie odpowiedzi, choć uwidaczniają się niewielkie braki w wiedzy lub wypowiedź nie wyczerpuje omawianego zagadnienia, wiadomości i umiejętności podstawowe są dla niego zrozumiałe, potrafi samodzielnie rozwiązywać zadania o pewnym stopniu trudności tu: treści przystępne, średnio trudne, wykonuje wszystkie obliczenia stosowane w geografii, dostrzega zależności przyczynowo-skutkowe, łączy zagadnienia w logiczne ciągi, opanował umiejętność dokonywania interpretacji prostych zjawisk przedstawianych graficznie, w mowie żywej i pisanej posługuje się językiem poprawnym pod względem merytorycznym, stylistycznym i gramatycznym, potrafi wartościować działalność człowieka w środowisku, aktywnie i efektywnie pracuje i współpracuje w zespołach grupowych, chętnie wykonuje dodatkowe zadania.

Ocena bardzo dobra (wymagania dopełniające):

Uczeń w stopniu wyczerpującym opanował materiał przewidziany w podstawie programowej dla danej klasy oraz praktycznie stosuje umiejętności z zakresu kluczowych kompetencji w edukacji geograficznej. W szczególności: przygotowanie ucznia do lekcji jest pełne, wszechstronne oraz systematyczne, sprawnie posługuje się wiadomościami i zdobytymi umiejętnościami, podczas wypowiedzi ustnej samodzielnie potrafi interpretować omawiane

zagadnienie, jego wypowiedź jest ładna, ciekawa i poprawna pod względem merytorycznym, stylistycznym i gramatycznym, samodzielnie dokonuje interpretacji treści mapy i innych materiałów źródłowych, obok prawidłowego wnioskowania przeprowadza proste analizy zjawisk, potrafi zastosować wiedzę w praktycznym działaniu, chętnie wykonuje zadania i prace dodatkowe, wykorzystuje różne źródła informacji do pogłębiania swojej wiedzy, bierze aktywny udział w przedsięwzięciach o charakterze środowiskowym, wnosi twórczy wkład w realizację zadań oraz omawianych zagadnień, pracuje nad własnym rozwojem lub bierze aktywny udział w konkursach o treściach geograficznych.

Ocena celująca (wymagania wykraczające):

Uczeń spełnia wszystkie kryteria ujęte w wymaganiach na ocenę bardzo dobra, a ponadto w zakresie posiadanej wiedzy wykracza poza podstawę programową, samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia i zainteresowania, a ich efekty potrafi zaprezentować innym w konkretnej formie. Ponadto uczeń powinien wykazać się znaczącymi osiągnięciami w konkursach na poziomie ponadszkolnym.

Szczegółowe wymagania edukacyjne na poszczególne stopnie szkolne zawiera plan wynikowy opracowany według programu nauczania geografii dla szkoły podstawowej – Planeta Nowa autorstwa Ewy Marii Tuz i Barbary Dziedzic (Nowa Era).

XI. DOSTOSOWANIE WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH DO INDYWIDUALNYCH POTRZEB ROZWOJOWYCH I EDUKACYJNYCH ORAZ MOŻLIWOŚCI PSYCHOFIZYCZNYCH UCZNIĄ.

Wymagania edukacyjne dostosowuje się do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia:

- posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego;
- posiadającego orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania;
- posiadającego opinię PPP;
- nieposiadającego orzeczenia lub opinii PPP, który jest objęty pomocą psychologiczną – pedagogiczną w szkole.

1. W przypadku ucznia posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego lub posiadającego orzeczenie o potrzebie nauczania indywidualnego oraz ucznia posiadającego opinię PPP dostosowanie wymagań polega na przestrzeganiu indywidualnych zaleceń poradni.

2. Zasady pracy z uczniem o specyficznych problemach edukacyjnych:

- uczeń powinien siedzieć blisko nauczyciela, by korzystać z jego pomocy w razie trudności w wykonywaniu zadań,
- wiadomości ucznia są sprawdzane głównie ustnie, w miarę możliwości w mniejszej grupie lub indywidualnie,
- wypowiedzi ucznia oceniane będą pod względem treści, nie będzie brane pod uwagę ubogie słownictwo ucznia,
- ocenianiu nie podlega szata graficzna odpowiedzi na sprawdzianach lub kartkówkach,
- pod uwagę nie będą brane błędy ortograficzne,
- przy wyraźnym zaleceniu poradni czas na pisanie kartkówki i sprawdzianów zostanie wydłużony odpowiednio o 10 i 5 minut,
- przy nauczaniu angażuje się jak najwięcej zmysłów,

- uczeń nie jest zmuszany do natychmiastowej odpowiedzi, dany jest mu czas na zastanowienie,
- w przypadku rozpoznanej osłabionej funkcji pamięci należy wydłużyć czas na nauczenie się pewnych partii materiału lub rozłożyć go na mniejsze części,
- uczniowie ze stwierdzonymi przez poradnię zaburzeniami w orientacji przestrzennej nie będą oceniani z orientacji na mapie.

3. Dostosowanie wymagań dla uczniów z dysfunkcją:

a) dysleksja – zaburzenia czytania i pisania

Możliwe problemy ucznia. Dostosowanie wymagań.

Kłopoty z czytaniem długiego tekstu. - wyróżnianie innym kolorem definicji i ważnych informacji do zapamiętania - skracać polecenia.

Uczeń myli podobne znaki (np. źle odczytuje mapę). - dać więcej czasu - wykonać z uczniem ćwiczenia w samodzielnym rysowaniu znaków topograficznych.

Trudności w posługiwaniu się mapą i skalą. - zaczynamy od prostych przykładów, np. rysunku ławki, zeszytu.

Trudności z czytaniem legend na mapie. - zabawa w skojarzenia (znak – opis naturalny).

Zaburzona orientacja na mapie i w terenie. - zabawa w terenie z wykorzystaniem planu.

Trudności z rozpoznawaniem i wskazywaniem kierunków geograficznych. - stosowanie wierszyków, które ułatwią zapamiętywanie treści, np. Na Ekranie Siedzi Wrona - zabawa z kierunkami.

Trudności z zapamiętywaniem terminologii. - wprowadzać w nauczaniu metody aktywne, angażujące jak najwięcej zmysłów - w czasie odpowiedzi ustnych dyskretnie wspomagać i naprowadzać, dawać więcej czasu na przypomnienie.

Uczeń nie potrafi wskazać na mapie ściennej obiektów odnalezionych na mapie (zmiana płaszczyzny odniesienia). - nie pytać ucznia przy mapie tylko w atlasie, najlepiej na siedząco

Kłopoty z uczeniem pamięciowym, np. wymienianie po kolei planet Układu Słonecznego. -

uczyć metoda skojarzeń (np. Moja Wiecznie Zapracowana Mama Jutro Sama Usmaży Naleśniki – pierwsze litery wyrazów to pierwsze litery nazw planet).

Kłopoty z określaniem położenia geograficznego. - krojenie jabłek - rysowanie na globusach indukcyjnych.

Trudności z zapamiętywaniem dat, liczb, wydarzeń chronologicznych - zapamiętać np.

wysokość szczytów jak numer telefonu - sprawdzanie poprawności zapisu liczb.

b) dysortografia – błędne pisanie

Możliwe problemy ucznia Dostosowanie wymagań - trudności w opanowaniu poprawnej

pisowni - popełnianie błędów w zapisie - niepoprawne odczytywanie - prace pisemne

oceniane pod kątem merytorycznym - wyróżnianie inną czcionką lub kolorem definicji i nazw oraz ważnych informacji -zapisywać na tablicy obce nazwy.

c) dysgrafia – niski poziom graficzny pisma

Możliwe problemy ucznia Dostosowanie wymagań - niski poziom czytelności pisma -

wolniejsze tempo pracy - trudności z rysowaniem map, schematów, wykresów - prace

pisemne są oceniane pod kątem merytorycznym - w miarę możliwości uczeń może korzystać

z komputera, np. przy odrabianiu prac domowych - wydłużenie czasu na prace pisemne -

ustne odpytywanie ucznia.

4. W przypadku głębokiej dysfunkcji uczeń jest oceniany w wymienionych sytuacjach tylko wówczas, gdy otrzyma ocenę pozytywną.

5. Dostosowanie wymagań dla uczniów o obniżonych możliwościach edukacyjnych:

a) pod względem form i treści:

- omawianie niewielkich partii materiału i o mniejszym stopniu trudności;
- pozostawianie więcej czasu na jego utrwalenie,
- podawanie poleceń w prostszej formie,
- unikanie trudnych, czy bardzo abstrakcyjnych pojęć;
- częste odwoływanie się do konkretnego przykładu,
- unikanie pytań problemowych, przekrojowych,
- wolniejsze tempo pracy,
- odrębne instruowanie,
- zadawanie do domu tyle, ile dziecko jest w stanie wykonać samodzielnie,
- częste motywowanie ucznia;

b) pod względem oceniania:

- ograniczenie wymagań do umiejętności rozszerzających,
- przygotowanie testów dostosowanych do możliwości ucznia, a w przypadku stosowania testów ogólnych progi procentowe przy wystawianiu ocen obniżone są o 10%,
- wyróżnienie inną czcionką lub kolorem definicji i nazw oraz ważnych informacji,
- wydłużenie czasu pracy na wykonanie zadania o 5-10 minut,
- kontrola poprawności odczytywanych poleceń,
- dodatkowe wskazówki nauczyciela,
- umożliwienie wielokrotnego poprawiania sprawdzianów,
- umożliwienie poprawiania kartkówki,
- umożliwienie ustnej poprawy sprawdzianu,
- w zależności od zalecenia przewaga odpowiedzi ustnych nad pisemnymi.